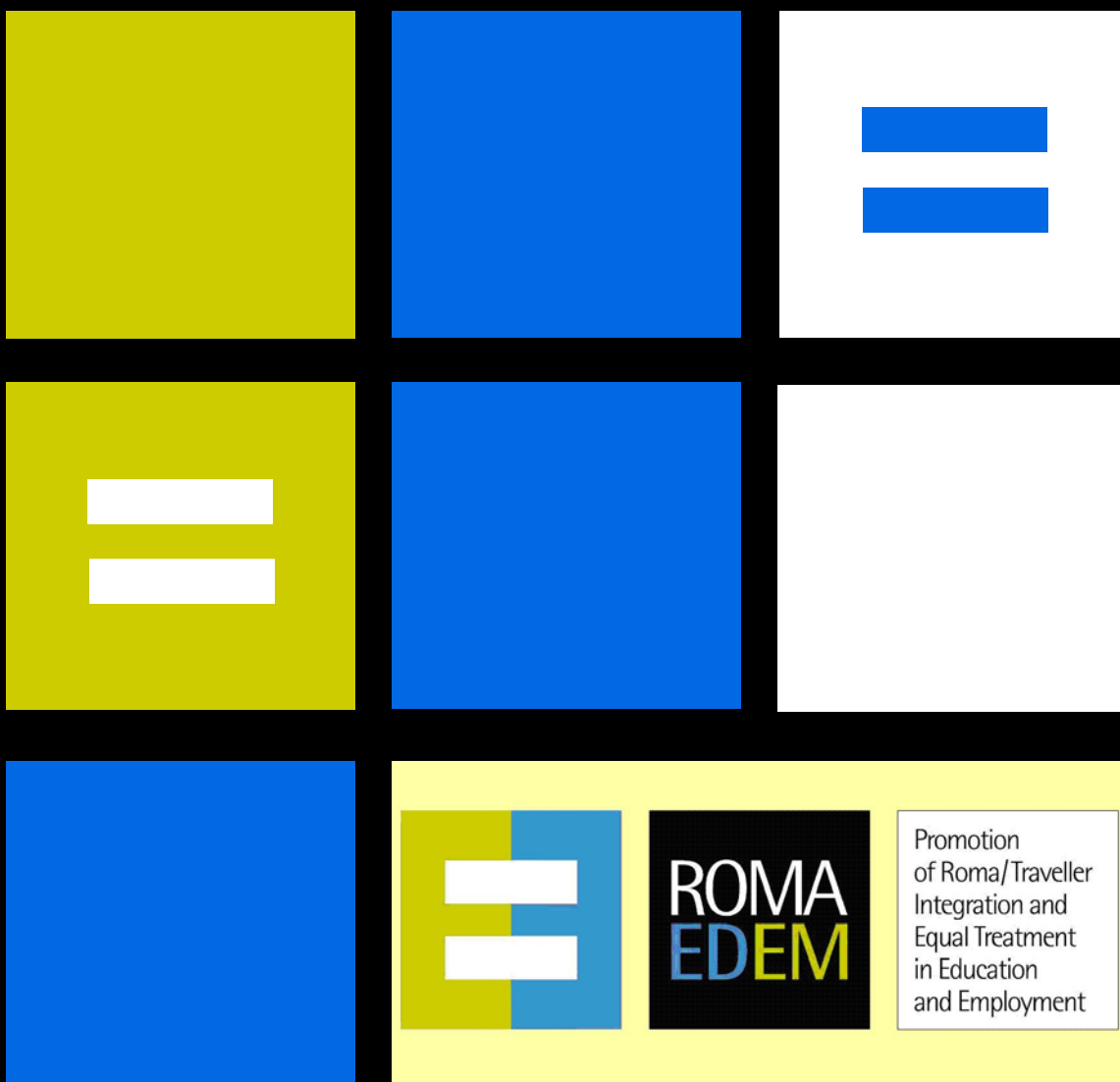

DREPTUL LA NEDISCRIMINARE

AI FOST DISCRIMINAT, HĂRȚUIT SAU VICTIMIZAT PENTRU CA EȘTI DE ETNIE ROMĂ?

NU IGNORA ACEASTĂ SITUAȚIE!

AI DREPTURI!

EDIȚIE:

Romani CRISS - Centrul Romilor pentru
Intervenție Socială și Studii
Strada Buzești, nr. 19, sector 1
București, cod 011011 - România
Tel.: 40 21 310 70 70
Fax: 40 21 310 70 60
WEB: www.romanicriss.org
EMAIL: office@romanicriss.org

GRAFICĂ SI MACHETARE:
S.C. ECA SRL

ISBN: 973-87265-0-6

Numar:

© Romani CRISS
Bucuresti, 2007

Acest material a fost realizat cu asistența
financiară a Comunității Europene.
Conținutul acestui material reprezintă
opinia partenerilor din cadrul proiectului
Roma EDEM și nu reflectă poziția oficială
a Comisiei Europene.

Introducere

Ai fost discriminat, hărțuit sau victimizat pentru că ești de etnie roma?

Nu ignora această situație.

Ai drepturi !

CUPRINS

- Ma protejeaza legea?..... 3
- Ce ar trebui sa fac?..... 6
- Cine ma poate ajuta?..... 7

Mă

protejează

legea ?

Da. Legea te protejează

Discriminarea oricărei persoane pe bază de rasă, naționalitate sau etnie este contravenție, potrivit legislației privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare. Legea protejează persoanele discriminate la locul de muncă, la angajare, în accesul la serviciile publice administrative și juridice (Primărie, Poliție, Prefectură, Tribunal etc.), la școală, în accesul la locuri publice, libertatea de circulație și așa mai departe.

Dacă tu consideri că ai fost discriminat datorită etniei tale, poți să faci plângere la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării și chiar la instanța de judecată.

Ce lege se referă la discriminare?

Ordonanța de Guvern nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu aprobările și modificările ulterioare.

Ce obțin dacă folosesc legea?

Dacă ai suferit o discriminare, poți să te adresezi Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD) sau instanțelor de judecată.

Instanțele de judecată pot să îți acorde despăgubiri, pot să oblige pe cel care te-a discriminat să înceteze discriminarea, să își ceară scuze publice, să îți plătească daune morale. Instanța poate chiar să dispună retragerea autorizației de funcționare a unei firme, dacă te-a discriminat.

De asemenea, persoana care te-a discriminat, poate fi sancționată, de către CNCD, cu avertisment sau cu amendă cuprinsă între 400 și 4000 RON, dacă discriminarea te vizează pe tine, ca persoană fizică. În cazul în care discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate, CNCD poate aplica avertisment sau amendă cuprinsă între 600 la 8000 RON. Sancțiunile se aplică și persoanelor juridice (instituțiilor, autorități, firme), dacă te-au discriminat.

1. Potrivit aceleiași legislații, discriminarea unei persoane înseamnă deosebirea, excluderea, restricția sau preferința pe baza de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu, în toate domeniile vieții publice.

Unde

mă

protejează

legea ?

Legislația anti-discriminare te protejează împotriva discriminării în mai multe domenii. Te protejează în ceea ce privește:

- Demnitatea umană;
- Angajarea, profesia, activități economice: raportul de muncă, locul de muncă, salariu, formarea profesională, măsuri disciplinare, sindicat, prestarea muncii;
- Serviciile publice administrative și juridice (autorități publice locale și centrale, instanțe de judecată, poliție etc.);
- Serviciile de sănătate, medicul de familie, asistență medicală, asigurări de sănătate, serviciul de urgență;
- Vânzarea sau închirierea de teren sau locuință, creditul bancar;
- Teatre, cinematografe, biblioteci, muzee, magazine, hoteluri, restaurante, baruri, discoteci, indiferent dacă sunt în proprietate publică sau privată;
- Tren, metrou, autobuz, troleibuz, tramvai, taxi;
- Accesul la educație, înscrierea, admiterea la școală;
- Libertatea de circulație, dreptul la libera alegerea domiciliului, accesul la locuri publice.

Legislația anti-discriminare garantează protecția împotriva mai multor acțiuni:

Discriminarea directă: când tu ești exclus sau ești restricționat, când altcineva este preferat în locul tău din cauza etniei tale și ți se încalcă un drept.

Exemple:

Patru persoane de etnie romă au încercat să intre în incinta unui bar din localitatea Botoșani, însă accesul le-a fost refuzat. La intrarea în incinta barului erau două anunțuri: *'Ne rezervăm dreptul de a ne alege clienții'* și *'Nu servim rromi'*.

Barul a fost amendat de către CNCD cu 800 lei pentru discriminare.

Unde

mă

protejează

legea ?

O firmă angajatoare a solicitat publicarea unui anunț de angajare pe o pagină de internet de mica publicitate, cu următorul conținut: “Angajez mecanici auto cu experiență, vârsta 30-40 ani și confecționare, croitorese, cu experiență, exclus rom”. Firma angajatoare a fost amendată cu 2.000 lei pentru discriminare.

Discriminare Indirectă: când o cerință sau o condiție care se aplică tuturor este practic o piedică sau o barieră pentru tine din cauza etniei tale, într-o mai mare măsură decât pentru persoane de altă etnie.

Exemple:

Printr-o lege s-a decis că, pentru practicarea unor meserii tradiționale, cum sunt și meseriile de florar sau fierar, să se elibereze autorizații speciale de liberă practică. Pentru eliberarea autorizației, una dintre condiții era ca persoanele să fi absolvit minim 8 clase.

Având în vedere că meseriile tradiționale de florar sunt practicate, în mare măsură, de persoane de etnie romă, cei care nu au absolvit 8 clase au fost discriminați în mod indirect pentru că nu le-au fost eliberate autorizații, având în vedere și faptul că nu este strict necesar un nivel ridicat de studii pentru practicarea unei meserii comerciale. În plus, se puteau găsi alte soluții, mult mai adecvate (cum ar fi, de exemplu, obligativitatea participării la un curs de formare în domeniul comerțului).

Patronul unui magazin a decis să nu primească femeii cu fuste lungi și largi în magazin. Când o femeie de etnie romă a vrut să intre în magazin, i-a fost interzis accesul pentru că are fustă lungă. Această condiție se aplică tuturor, însă femeile de etnie romă au fost, în mod indirect, afectate de această condiție.

Unde

mă

protejează

legea ?

Victimizare: când ești defavorizat pentru că ai depus o plângere sau o acțiune în justiție pentru discriminare. Victimizarea este o formă de discriminare și se sancționează la fel ca și discriminarea.

Exemple:

Dacă vrei să depui o sesizare la Primărie sau la Poliție și îți este refuzată sesizarea pentru că ai depus înainte o plângere împotriva Primăriei sau Poliției pentru discriminare.

Dacă depui o plângere la CNCD împotriva discriminării la locul tău de muncă și, ulterior, esti concediat sau sancționat din cauza acestui fapt. Astfel, poți reclama și faptul că ai fost concediat sau sancționat ca fiind o formă de discriminare împotriva ta și ai dreptul de a solicita continuarea contractului de muncă.

Hărțuire: când ceea ce se face sau spune despre tine sau alții din aceeași etnie creează o atmosferă jignitoare, ostilă sau degradantă.

Exemplu:

În cadrul unei conferințe de presă, președintele unui Consiliu Județean a făcut o serie de afirmații la adresa romilor: "trebuie să ...pună apa, săpunul, școala, cartea, ca instrument de bază în educația lor și în trecerea lor în lumea civilizată".

Președintele Consiliului Județean a fost amendat cu suma de 2.000 lei pentru discriminare.

Dispoziția de a discrimina: când împotriva ta sau altora de aceeași etnie s-a dat ordin să fii discriminat.

Cinci persoane de etnie romă au încercat să intre în incinta unei discoteci din localitatea Roman, însă accesul le-a fost refuzat de bodyguard. Acesta a spus că "Patronul a dat ordin să nu primească ciori". Patronul a fost sancționat, de către CNCD, cu avertisment, iar instanțele de judecată au obligat discoteca să plătească daune morale, cheltuieli de judecată și să-și ceară scuze publice, față de victimele discriminării, într-un cotidian național.

Ce
ar
trebui
să fac?

- **Acționează repede:** Există termene limită (1an) pentru a obține sancționarea într-un caz de discriminare. Ai șanse mult mai mari dacă acționezi repede și ai cât mai multe informații despre cazul tău;
- **Nu uita detaliile cazului:** Cu cât ai mai multe detalii despre situația în care ai fost discriminat, cu atât mai ușor va fi soluționat cazul tău. Notează-ți numele posibililor martori și, dacă poți, cere-le să scrie câte o declarație despre cele întâmplate;
- **Caută sprijin:** Poți obține sprijin sau sfaturi despre cum să acționezi în cazul tău de la organizații neguvernamentale ale romilor, organizații de drepturile omului, avocați, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, sindicate și așa mai departe;

Cum dovedesc că am fost discriminat?

Dacă ai fost discriminat și vrei să depui o plângere nu ești obligat să aduci și probe care să dovedească fără dubiu că ai fost victima discriminării. Poți trimite o plângere către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării sau la instanța de judecată în care să povestești situația în care ai fost discriminat și să menționezi numele unor eventuali martori, să trimiți copii ale unor documente în sprijinul petiției tale, să aduci înregistrări audio sau video.

În cursul investigării cazului tău, persoana care te-a discriminat este obligată să dovedească în fața CNCD sau a instanței de judecată, că nu te-a discriminat.

Cine

mă

poate

ajuta?

Nu face totul de unul singur. Vorbește cu cineva în care ai încredere. Scrie ceea ce ți s-a întâmplat. Va fi de folos dacă vei depune o plângere împotriva discriminării.

Nu uita că toți suntem egali în fața legii, iar legea există pentru a proteja egal pe oricine.

Decide acum să lupți pentru drepturile tale!

Astfel vei ajuta ca toți să trăim într-un loc în care oricine are dreptul egal de a munci, de a învăța, de a nu fi supus discriminării și prejudecăților.

Unde găsesc sprijin?

Dacă tu consideri că ai fost discriminat și vrei să faci o plângere, poți să te adresezi unei organizații a romilor, din zona în care locuiești, sau unei organizații de apărare a drepturilor omului, poți să te adresezi unui avocat sau poți să te adresezi Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

Există organizații ale romilor care monitorizează situații de discriminare. Poți obține gratuit asistență și sprijin, inclusiv angajarea unui avocat în cazul tău.

**Cine
mă
poate
ajuta?**

Poți să te adresezi la:

- Romani CRISS - Centrul Romilor pentru Intervenție Socială și Studii, București, Str. Buzești, nr. 19, Sector 1, tel. 021 310 70 70, 310 70 60
- Asociația Sanse Egale Zalău, tel. 0745 425 716
- Fundația Ruhama Oradea, tel. 0788 325 035
- Asociația Roma Access Tomis Constanța, tel. 0741 266 558
- Asociația Romii Romașcani, Roman, tel. 0723 812 303
- Asociația Divano Romano, Botoșani, tel. 0744 291 858
- Asociația Studenților Romi Romano Suno, Cluj, tel. 0746 982 429
- Asociația Romilor Buzoieni, Buzău, tel. 0742 156 570
- Asociația Romii în Europa, Tg. Jiu, tel. 0741 705974
- Asociația Roma Heart, Brașov, tel. 0368.402.946, 0723.820.398
- Asociația Romilor Ursari, Iași, tel. 0742.906.477
- Asociația Amaro Suno, Craiova, tel. 0746.430.579, 0744.536.787

De asemenea, te poți adresa instituției specializate în prevenirea și sancționarea discriminării din România:

• **Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării** cu sediul în București, Str. Walter Mărcineanu nr. 1 - 3, Sector 1 (intrare prin str. Victor Eftimiu), București, cod 010155, e-mail: cncd@cncd.org.ro, Tel. 021 312 65 79, Fax. 021 312 65 78.

Această broșură este realizată de Romani CRISS, în cadrul proiectului «EDEM». Proiectul EDEM are ca scop reducerea diferențelor dintre legislația anti-discriminare și practicile instituționale, incluzând problematica romilor/ travellers pe agenda politică europeană. Pentru a realiza acest obiectiv general, proiectul implementează cursuri de formare și activități de conștientizare în domeniul monitorizării legislației anti-discriminare și politicilor la nivel local în educație și angajare, precum și împuternicește asociațiile de romi/ travellers din toate țările participante (Spania, Ungaria, Portugalia, Republica Cehă, Marea Britanie – Irlanda de Nord – și România). Proiectul îmbină o abordare locală cu o abordare europeană în toate activitățile, bazându-se pe o asociație transnațională alcătuită din cinci organisme specializate în promovarea tratamentului egal și două ONG-uri cu experiență în lupta împotriva discriminării.

PROMOTOR

Romani CRISS

PARTENERI

Fundation Secretariado Gitano

Ahijones, s/n
28018 Madrid. Spain
Tel.: 34 91 422 09 60
Fax: 34 91 422 09 61
www.gitanos.org

Comisia de Egalitate pentru Irlanda de Nord (ECNI)

7-9 Shaftesbury Square Belfast/BT2 7 DP
Marea Britanie
Tel.: 92890500572
Fax: 028903 29227
www.equalityni.org

Biroul Comisarului Parlamentar pentru Drepturile Minoritaților Naționale și Etnice

Nádor u. 22
1051, Budapesta - Ungaria
Tel.: 36 1 475 7149/ 36 1 475 7253
Fax: 36 1 269 3542
www.obh.hu

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD)

Pța. Valter Mărăcineanu, nr. 1-3, sect. 1
Bucuresti - România
Tel.: 40 21 312 65 78
www.cncd.org.ro

Centrul Romilor pentru Intervenție Socială și Studii (Romani CRISS)

Strada Buzești, nr. 19, sector 1
București, cod 011011 - România
Tel.: 40 21 310 70 70
Fax: 40 21 310 70 60
www.romanicriss.org

Biroul Consiliului Guvernamental pentru Comunitatea de Romi

Nábřeží Edvarda Beneše 4,
Praha 118 00 - Republica Cehă
Tel.: 420 296 153 573
Fax: 420 224 946 615
www.vlada.cz

Inaltul Comisariat pentru Imigrare și Minorități Etnice (ECIME)

Rua Álvaro Coutinho, 14
1125 - 025 Lisabona - Portugalia
Tel.: 351 21 810 61 00
Fax: 351 21 810 61 17
www.acime.gov.pt

FINANȚARE

